

Emléktábla avatás Újbudán

Március 6-án avattuk a mindszei születésű dr. Horváth Endre egyetemi tanár emléktábláját Újbudán, az Ulászló utca 52-ben. Az ünnepséget Györy Gábor, az újjörög bölcsész tudomány magyarországi úttörőjének unokája nyitotta meg, majd Angelidisz Vaszilisz, a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának (MGOÖ) görög örökségért felelős elnökhelyettese buzukival teremtette meg a görög hangulatot. Horváth Endre munkásságát Agárdi Bendegúz Szpirosz, az MGOÖ általános elnökhelyettese mutatta be. Petőfi Sándor „Jön az ősz” című versét Györy Gábor magyarul, míg Angelidisz Vaszilisz, Horváth Endre fordításában görög nyelven adta elő.

Bajtai László felvételei

Az ünnepségen Dimitriosz Jannakakis, Görögország magyarországi nagykövete és Zsótér Károly, Mindszent polgármestere is köszöntötték Horváth Endre családját, illetve kifejezték tiszteletüket a görög-magyar oktatási, kulturális és gazdasági kapcsolatok jeles képviselőjének emléke előtt. Zsótér Károly kíséretében az ünnepségen részt vett dr. Pálinkó János ügyvéd, Mindszent város önkormányzati képviselője, illetve Pálinkó György egyetemi tanár is. Tiszteletét tette az ünnepségen Solti Dóra, az ELTE Görög Tanszéke Újjörög Munkacsoportjának vezetője, illetve Caruha Vangelió, az ELTE Újjörög Tanszékének korábbi oktatója is.

Az emléktáblát Kukumzisz Jorgosz, az MGOÖ elnöke, Dimitriosz Jannakakis görög nagykövet és

Zsótér Károly mindszei polgármester leplezték le, majd Arszeniosz bécsi metropolita áldotta azt meg. Külön köszönet illeti Lente Istvánt és családját, a Horváth Endre által építtetett ház mai tulajdonosait, akik első szóra támogatásukról biztosították az MGOÖ-t az emléktábla-állítási terv kapcsán.

Az emléktáblán koszorút helyezett el Kukumzisz Jorgosz, az MGOÖ elnöke, Zsótér Károly, Mindszent polgármestere, Angelidisz Vaszilisz, A Görög Kultúráért Alapítvány elnöke, illetve Györy Gábor és Baloghné Horváth Terézia, Horváth Endre családjának képviselőjében. Az Újbudai Görög Nemzetiségi Önkormányzat képviselőjében Kuruc Miklósné helyezte el virágot az emléktáblánál.

szp

Dr. Horváth Endre életpályája

Mindszentei született, 1891-ben. Budapesten 1913-ban tett bölcsész tudományi doktori szigorlatot görög és latin filológia, illetve ókori történelem szakokon. Latin, görög és francia szakos tanárként kezdte meg pályafutását, majd 1914-ben Görögországba utazott, hogy a modern görög nyelvet tanulmányozza. Az I. világháború kitörése miatt nem térhetett haza Magyarországra. Hét évig tartózkodott Görögországban. A lón Iskolában német és francia nyelvtanárként tevékenykedett, az athéni Pedagógiai Társaság ügyvezető titkára, illetve a Társaság folyóirat szerkesztője lett. Régészettel, nyelvészettel és olimpiakutatással foglalkozott. Végül 1921-ben tért vissza Budapestre, ahol 1921 és 1937 között az újjörög irodalom és a magyar-görög irodalmi kapcsolatok tanulmányozása töltötte ki életét. 1932-39 között a Parthenon Egyesület titkára volt, e minőségében is hangsúlyozta a görögség egységét Homérosztól napjainkig. 1937-ben az athéni Parnasszosz irodalmi társaság levelező tagjává választotta, ugyanebben az évben pedig a budapesti tudományegyetemen az újjörög filológia magántanára lett.

A magyar-görög kapcsolatok ápolásában óriási szerep jutott neki a két világháború közötti időszakban. Aktívan közreműködött a Haris-fivérek által alapított Hariseion Alapítvány tevékenységében, melynek révén magyarországi fiatalok Görögországban tanulhattak ösztöndíjjal, illetve Görögországból Magyarországra érkezhettek fiatalok felsőoktatási tanulmányokra. Magyar segítséggel egy gazdasági főiskola létrehozásán is fáradozott Kozani városban. 1930-ban Kozani városának díszpolgára lett. 1927-1932 között a Thesszalonikiben évente megrendezett nemzetközi vásár magyar pavilonjának egyik felelőse. 1930-ban, Görögország függetlenségének 100. évfordulóján Kosztisz Palamaszról tartott előadást Budapesten. Elefteriosz Venizelosz görög miniszterelnök 1932. évi budapesti látogatásán személyes beszélgetést folytatott Horváth Endrével, és Pavlosz Melasz emlékiratainak tanulmányozására buzdította. A görög miniszterelnök ekkor ígéretet tett egy szaloniki Magyar Ház létesítésére is. Az 1936. évi római V. Bizantológiai Kongresszuson Horváth Endre Moravcsik Gyula, Darkó Jenő, Kováts András és Alföldi András társaságában képviselte a magyarországi bizantológusokat. 1943-ban írta meg „Az újjörögök” című kis könyvét, mely torzó életművének legjelentősebb alkotása. Budapesten, 1945. február 15-én, két nappal a világháborús harcok végetérte után vesztette életét. Miután a magas vérnyomással küszködő tudós nem juthatott hozzá gyógyszereihez, agyvérzés okozta korai halálát.

A görög állam Horváth Endrét 1929-ben a Phoenix-rend ezüstkeresztjével, 1930-ban pedig a Megváltórend aranykeresztjével tüntette ki. Budapest Székesfőváros 1933-ban a Signum Laudis katonai érdemérem viselésére hatalmazta fel.

Arszeniosz bécsi metropolita, Kukumzisz Jorgos, az Országos Görög Önkormányzat elnöke és Agárdi Bendegúz Szpiros elnökhelyettes

Angelidisz Vaszilisz elnökhelyettes buzukin játszott az ünnepen

A görög közösség csoportja az emléktábla avatáson, közepén Dimitriosz Jannakakis nagykövet

Petőfi Sándor

Jön az ősz (részlet)

Jön az ősz, megy a gólya már,
Hideg neki ez a határ;
Röprül, röprül más országba,
Hol jobban süt a nap rája.

Hív voltam én hozzád mindig,
Elejétől utójáig,
Nem volt szívemben ősz, tavasz,
Érted, mint a nyár, égett az.

S vajjon akihez röprültél,
Nem lesz-e annak szíven tél?
Megeshetik, szép galambom,
Noha neked nem kívánom.

Mert a gólya ha visszazáll,
Virító szép tavaszt talál;
Hej de mire te visszazállsz,
Csak pusztá sírhalmot találsz.

Σάντορ Πετεφι

Πέρασε το καλοκαίρι (απόσπασμα)

Πέρασε το καλοκαίρι,
έφυγε πια το λελέκι.
Πέταξε σε άλλη χώρα
όπου δεν έχει χείμωνα.

“Ημουν εγώ πάντα πιστός,
Απ’ την αρχή ως το τέλος.
Δεν έκλεινε η καρδιά μου
Άλλο απ’ τον ερωτά σου.

Μήπως εκεί που πέταξες
Ούτε καλοκαίρι βρήκες;
Αν και να δης τέτοιο κακό
Ποτέ για σένα δεν ποθώ.

Το λελέκι, σα γυρίση,
Την άνοιξη ξαναβρίσκει.
Εσύ όμως, σα γυρίσης,
Μόνο τον τάφο μου βρίσκεις.

(Kecskemét, 1843.)